

מסורת הש"ס

נקשין. בגדים קשין שאין מחממים מותר לישב עליהן: **נמטא.** לנד שקורין פלטר"א בלע"ז: **גמרא.** קשה כמו גמור מסאני (פסחים דף ק"א). דבר שהוא כוון נעשה קשה: **דגרס.** מקום: **שריא.** לשיצה שאינו מחמם: **ערדלין.** ראיתי בתשו' הגאונים שרגילין ללבוש תחת מנעליהן וטולים עליהם עור של חיה מעובדין תחת קרקעיתן ונגד העקב של רגל יש עשין אותן של זמר וקורין אותן **(א)** נמטי: אין צדק משום כלאים. דקשין הן: לרבי דפשיטי אין צדק משום כלאים. בגד כלאים שזרורין צו מעות מותר לתמן בחיקו שהמעות מקשין אותו ואינו מחמם: **דבורני.** שזרור צדק זרעים: יש צדק משום כלאים ואסור לתמן בחיקו: **אסור לנעלו.** ציו"ט: ומותר לנעלו. דכלי הוא: **מעשה שהיה.** צמקת צדק פרק צמא אשה יולאה (דף ס.): **בבבלי.** ימדות קטנות של עץ. וי"א מופר שמי תפירות צאמנעו ושמים צראשו ושמים צעקצו: **צינא הגיר.** גיר מין קרקע המשחיר. צינא כל דבר הללוש ונעשה עב קרי צינא מנו"ש בלע"ז: **לנחלמו.** להחליקו צמקת לקמיה צמקומו היו הופכים מקום צדק צמחון ומקום שער צמפנים ודך מקום צדק להיות צו מרטים וקליפות קליפות: **צאסריה דר' יהודה צארא לפתח.** לפנים הלך א"ל לנחלמו: והאן פטו נז. ומפילין אין נאומין צדק ציו"ט צדלמר צערוצין (דף לו). ילאו צדמות וימים טווצים שהן עממן אות: כל שנאוסים צו צחול שהוא ממוקן כל צרכו: **מנשחין אוסו ציוס טוב.** דהאי ציוס טוב דקמני מתני' לאו אנאומין דלקמיה קאי אלא אמנשחין צדמריה ולאומי מפילין אותה דאי נמי מנח להו ציו"ט ליכא צמקת צדק וימיה סנדל הממומר לא דלא לימא מדשור רצנן לשלחו ש"מ מותר לנעלו: **היה צא צדך.** צע"ש: מניח ידו עליהם. שלא יראום וצמקת המירו לו להכניסם לעיר דך מלבוש דהיא העברה כללחא יד ומשום ציון: **צצמא"ד.** צדקה היה ואינו משתמר: **לצית הסמון לחומה.** משנכנס לעיר יתנס צמית הראשון ולא יוליסם עד ציתו: **הא דמנערא.** צאומי צית הסמון לצממ"ד אס נשמרים הס צו יתנס סס: מאי איריא צראשו. שצדק היה מלבוש צדן מצעוד יוס דקא נקיע אצ"י: **אפי' מחסן צארעא נמי.** אפילו לאחר שקדש היום מלאן מנחמים צדקתה עמקו של וצמקתם להניחן צראשו להלנעין: **המואל גרס ולא גרסינן המוואל:** המואל מפילין. צצמא צדקה: **מכניסן.** לעיר: **ווג ווג.** נותן צראשו אחד ואחד צורעו צדך הנחתן צחול ומכניסן וחור והולך וצובש ווג אחר ומכניסן: מפילין של ראש ושל זרוע קרי ווג ווג: **ולא מנערא מחמת גנבי.** ואשמעינן אצ"י דהואיל ולא מנערא מחמת גנבי מלחש שרן צראשו יוליסם עד ציתו אלא סס מלאן סס צמקום שהן נשמרים לא יזום ממקומן:

הדרן עלך ביצה

ביצה פרק ראשון ביצה

טו.

א"ל בקשין. משמע הכא דצדכר קשה אין צו משום כלאים וכן משמע ציומא (דף סט. וס). דקאמר שהכנים היו מקפלים צגדיהם תחת ראשיהם ופרךר הא קא מתהנו מכללם וכו' וכלל דסוגיא איתא התם כדאיתא

אלא בקשין וכי הא דאמר רב הונא בריה דרב יהושע **(א)** הא נמטא גמרא דגרש שריא אמר רב פפא בערדלין אין בהן משום כלאים אמר רבא הני צררי דפשיטי אין בהם משום כלאים דבורני יש בהם משום כלאים רב אשי אמר יאחד זה ואחד זה אין בהן משום כלאים לפי שאין דרך חמום בכך: אבל לא סנדל המסומר: סנדל המסומר מ"ט לא משום מעשה שהיה אמר אביי יסנדל המסומר אסור לנעלו ומותר לטלטלו אסור לנעלו משום מעשה שהיה ומותר לטלטלו מדרקתו אין משלחין דאי ס"ד אסור לטלטלו השתא לטלטלי אסור משלחין מבעיא: ולא מנעל שאינו תפור: פשיטא לא נצרכא דאע"ג דנקיט בסיכוי: ר' יהודה אומר אף לא מנעל לבן: **תניא **(ב)**** ר' יהודה מתיר בשחור ואוסר בשחור מפני שצריך ביצת הגיר: יוס אומר **(ג)** מר כי אתריה ומר כי אתריה באתריה דמר בשרא לתחת באתריה דמר בשרא לעיל: זה הכלל כל שנאותין בו ביום טוב: רב ששת השרא להו לרבנן לשדורי תפלין ציומא טבא אמר ליה אביי והא אנן תנן כל שנאותין בו ביום טוב משלחין אותו וצדקתו יכל שנאותין בו בחול משלחין אותו וצדקתו בראשו ושקעה עליו חמה מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו היה יושב בבית המדרש ותפלין בראשו וקדש עליו היום מניח ידו עליהן עד שמגיע לביתו היה בא בדרך ותפלין בראשו וקדש עליו היום מניח ידו עליהן עד שמגיע לבית הסמוך לחומה היה יושב בבית המדרש וקדש עליו היום מניח ידו עליהן עד שמגיע לבית הסמוך לבית המדרש ילא קשיא הא דמנערא הא דלא מנערא אי דלא מנערא מאי איריא בראשו אפילו מחתן בארעא נמי דהא תנן **(ד)** המוצא תפלין מכניסן ווג ווג לא קשיא הא **(ה)** דמנערא מחמת גנבי ומחמת כלבי הא דמנערא מחמת כלבי ולא מנערא מחמת גנבי מהו דתימא רוב לסטים ישראל נינהו ולא מוזלזלי בהו קמ"ל:

הדרן עלך ביצה

לאו זמן תפילין וכי צא צדך ושקעה עליו חמה המירו לו להביאם לעיר הואיל ומציאם כללחא יד ולפ"ז קשה דל"כ אמאי נקט גבי צא צדך ושקעה ולגבי יושב צמית המדרש וקדש היום כיון דטעמא דמרווייהו שוין אמאי שני צלישיה לכ"ז וצא צדך ושקעה מיירי צחול והואיל ושקעה חמה יש לו לסלקן וקמ"ל דלילה לאו זמן תפילין הוא ואס תאמר אי מיירי צחול אמאי אינו מציא מקום ליכא אסורא **(ו)** הניחין:

היה בא בדרך ותפילין בראשו ושקעה עליו חמה וכו' או יושב בבית המדרש וכו' פש"י

דמרווייהו מיירי צערכ צצמא דשצמ לאו זמן תפילין וכי צא צדך ושקעה עליו חמה המירו לו להביאם לעיר הואיל ומציאם כללחא יד ולפ"ז קשה דל"כ אמאי נקט גבי צא צדך ושקעה ולגבי יושב צמית המדרש וקדש היום כיון דטעמא דמרווייהו שוין אמאי שני צלישיה לכ"ז וצא צדך ושקעה מיירי צחול והואיל ושקעה חמה יש לו לסלקן וקמ"ל דלילה לאו זמן תפילין הוא ואס תאמר אי מיירי צחול אמאי אינו מציא מקום ליכא אסורא **(ו)** הניחין:

הדרן עלך ביצה

שמגיע לביתו. היה יושב (במדרש) [בבית המדרש] ותפלין בראשו וקדש עליו [היום] מניח ידו עליהן עד שמגיע לביתו. ופרקין לא קשיא הא דתני עד שמגיע לבית הסמוך לחומה לבית הסמוך לבית המדרש, והוא דאמר אביי עד שמגיע לביתו, בשאין שם בית סמוך [לביתו] [לבית המדרש], אלא מקום שהוא בית שימור מפני הכלבים, אבל מפני הגנבים לא, מהו דתימא גנבי גופיהו לא מוזלזלי בתפילין יתנס ליש, קמ"ל. ר"ל. הדרן עלך ביצה שנוצרה ביים טוב

עין משפט
נר מצוה

קבר א מ"י פ"י מהל' כלאים הלכה יג סמג לאון רפס טוש"ע י"ד ס"י שטא סף א: **ב** [מ"י] שטא הלכה טו טוש"ע שטא סף יג: **קבא** ג מ"י שטא הלכה טו סמג שטא סף יד: **קבו** ד מ"י פ"י מהל' שבת הלכה ג [נל] מלאמי צמקתם דלאסור לנעלו ועי' מו"ק ד"ה סף טו: **קבו** ה ר מ"י פ"ה מלכות וי"ט הל' ו סמג לאון רפס טוש"ע א"ח ס"י תקטן סף יג: **קבא** ז ה מ"י פ"י מלכות שבת הל' טו [פ"ד מלכות תפילין הלכה יב] סמג לאון סה סף טו: **קבא** ח א"ח סמון רסו סף י [רב אלסם הל' תפלין דף עד: וצרא"ש שטא סמון ח פ"י שיעורין פ"י דף קכב. וצרא"ש שטא סמון יג: **קבב** ט מ"י פ"ט מהל' שבת הלכה כו וסמג שטא סף סמון שטא סף מנ:

רבינו חננאל

וסוגין [ועירורין] וצרי דפשיטי וצורני אין בהן משום כלאים, לפני שאין דרך חמום בכך. אמר אביי סנדל מסומר אסור לנעלו משום מעשה שהיה. ומפורש בשבת בפרק במה אשה. ומותר לטלטלו, מדרגתו אין משלחין אותו בירוש, דאי ס"ד אסור לטלטלו שלוחו מיבעי ליה. ולא מנעל שאינו תפור. אע"ג דנקיט בסיכוי, פירוש תפוש בתיירות. תניא ר' יהודה אסור (לטלטלו שלוחו מבעיל לבן כמנהג מקומי מפני שצריך ביצת הגיר) [הגיר] ור [יוסין] אסור במנעל שחור כמנהג מקומי שהיו מוציין אותו. באתריה דר' יוסי **(א)** דבשרא ומקום השיעור ואין צריך אלא צחצוח בלבד. ובאתריה דר' יהודה דבשרא וצריך ביצת [הגיר] ללבנו. וירושלמי וני אין מפרקין את המנעל מן (האימוס) [האימוס] אכל, מהו להעמיד חלב, אם אהא אומר [כן] אף הוא חולב ומעמיד מיר"ש לחול. וני ר' חלפתא בן שאול תכשיטין אסור לשלוח [וכר',] עד דון תכשיטין של זהב ואפילו תכשיטין של כסף. **(ב)** א"ר חזקיה טלין ריקין הוון מותרין בדרמיה דרבי ירמיה, אתא שאיל לר' זעירא, א"ל לא תיסאר ולא תתיר, וני הכלל כל שנאותין משלחין אותו בירוש, רב ששת שרא להו לרבנן לשדורי להרדי תפלין בירוש, ואמר כך פירוש ההשנה, כל שנאותין בו בחול, משלחין אותו בירוש. אמר אביי היה בא בדרך ותפילין בראשו ושקעה וחמה מניח ידו עליהן עד

(א) יומא סט, **(ב)** [תוספתא פ"א ע"ש] **(ג)** [תוספתא ו"א] שבת סב. עירובין **(ד)** ס"א: **(ה)** הא דלא מנערא מחמת גנבי ומחמת כלבי והא דמנערא מחמת כלבי ולא מחמת גנבי [מנערא] **(ו)** [ע"ש ע"ש ועי' מ"ש מוס' צ"ב נה: ד"ה רבי אליעזר] **(ז)** [וטולין] **(ח)** ס"א וילן, **(ט)** ד"ה לא חוס' שבת ס. ד"ה לא כסנול, **(י)** רש"ל מ"ז, **(יב)** ומותר דברי המור"ט ד"ה כל שנאותין וכו' תראה שאינו מוחק ומכח ע"י פ"י נכח ע"ש.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ערדלין וכו' וקורין אותן ערדלין **(ב)** תוס' סד"ה אלא וכו' צמר ודאי אסור כל"ל ומינה יולאה נמק:

גליון הש"ס

גמרא רבי יהודה מתיר בשחור. עין צד"ק דף נט ע"ב מוס' ד"ה דהיה סיים:

לעני רש"י

פילטר"א. לך. מוטנ"ש. גריש.

מוסף רש"י

נמטא. לנד, פלטר"א בלע"ז, גמרא. קשה שריא. אין צו משום כלאים, דהעלאה דואל דלנעלה דלית ציה הנחת חיוסם הוא דליתסר (יומא **(סא)**). המוצא תפלין. צצמא, צחוק או צדך (שבת **(סב)**). צצמא צדקה: **מכניסין.** לעיר ולגית (שם) לעיר דך מנעל **(סג)**. ווג ווג. אחד צראש אחד מוצע וימיה ווג, דרך צובש צחול, וחחר תמדי ומכניסן ווג אחר ווג עד שילן (שדרכין **(סד)**). הדרן עלך ביצה

מוסף תוספות

א. [נלבשה והעלאה דהוה דאורייתא אסורי אפילו בקשין. מוס' יומא סט. ד"ה קשין. **ב.** משה שמא תכרך גימא על בשור. רש"י. **ג.** דלא מיתסר מדאורייתא אלא שרע טורי ונהו כלומר יחידו. שטת. **ד.** אבל להציעו תחתיו שרי משום דהצעה תחתיו אינה של תורה אלא של דבריהם. רש"י. **ה.** ע"י באורך בשור. **ו.** בשרשה ד"ה וכתב רבינו יצחק. **ז.** אין יצאוהו בהם בירוש דאמר בעירובין (דף צו.) והיו לאות על ידך יצאו שבתות ויר"ט שוין עצמן אית. כ"ן.

(א) בערך ערך גר י"ב איתא צאמריה דר"י כר בשרא לתחת וכלפי שער לחן וחו חלק בעמליו ואינו יוס' כר צינא לעיל ולא היה חלקו וצ"ל לנחלמו. **(ב)** צירושלמי איתא אמרין צסס ר' ירמיה אסור ואמין משמיה דר' ירמיה מותר א"א חוקי' אלא וכו' עינין דקוקין וכו'.